

Uw reacties op de enquête verwisseling medicinale gassen

In 2005 en in 2015 hebben het Portaal voor Patiëntveiligheid en voorganger Centrale Medicatie-incidenten Registratie (CMR) aandacht gevraagd voor de verwisseling van zuurstof met perslucht en omgekeerd. In de periode 2016 tot en met 2019 heeft het Portaal acht meldingen ontvangen over deze verwisseling. Verwisseling tussen zuurstof en perslucht blijft in ziekenhuizen een hardnekkig probleem. In maart 2020 heeft het Portaal voor Patiëntveiligheid daarom een enquête uitgestuurd. Het Portaal legde u drie vragen voor:

- Welke voorzorgsmaatregelen zijn aanwezig binnen uw ziekenhuis om verwisseling tussen zuurstof en perslucht te voorkomen?
- Zijn de voorzorgsmaatregelen in uw ziekenhuis aangescherpt naar aanleiding van onze berichtgeving in 2015?
- Hebben er na 2015 in uw ziekenhuis nog verwisselingen tussen zuurstof en perslucht plaatsgevonden?

Resultaten enquête

Op onze uitvraag kwamen 31 reacties binnen. Uit de inventarisatie blijkt dat ziekenhuizen verschillende maatregelen treffen om verwisseling te voorkomen en dat deze, naar aanleiding van de Praktijkprikkel in 2015, verder zijn aangescherpt. De maatregelen bestaan uit het aanbrengen van visuele coderingen, scholing van medewerkers en het gebruik van gas specifieke aansluitingen op de diverse koppelpunten in het gasleidingennet. Desondanks zijn er na 2015 nog steeds verwisselingen gemeld.

De uitkomst van de enquête geeft de volgende inzichten:

- Onderscheid tussen perslucht en zuurstof door visuele (kleur)coderingen blijkt in de praktijk onvoldoende.
- Het gebruik van gas specifieke aansluitingen, afnamepunten, flowmeters, slangen, neusbrilletjes enzovoort geeft een aanzienlijke reductie van het aantal verwisselingen.
- Elk onderhoud aan het medicinale leidingennet, ook bevoorrading, vormt een risico.

Aanbevelingen

Medicinale gassen zijn wettelijk geclassificeerd als geneesmiddelen. Kwaliteit en beschikbaarheid vallen onder verantwoordelijkheid van de apotheker in het ziekenhuis. Op basis van de uitkomsten doet het Portaal daarom de volgende aanbevelingen:

- Zorg voor een procedure voor beheer en onderhoud.
- Gebruik niet alleen visuele coderingen, maar tevens unieke gas specifieke koppelingen.
- Controleer na werkzaamheden aan het leidingennet of de werkzaamheden op de juiste wijze zijn uitgevoerd. Laat een apotheker het leidingennet formeel vrijgeven. Bovenstaand geldt ook bij het aansluiten van nieuwe cilinders en voorraad tanks.